

USPJEH U PRVOM RAZREDU OSNOVNE ŠKOLE DJECE KOD KOJE JE POSTAVLJENA SUMNJA NA MENTALNU RETARDACIJU

Ljerka Horvat
Tomo Babić

Centar za rehabilitaciju djece i omladine
Velika Gorica

UDK: 376.4

Stručni rad

S A Ž E T A K

U uzorku od 430 djece iz dječjih vrtića i »malih« škola u Velikoj Gorici primjenjen je test »Nacrtaj čovjeka« i test »Nacrtaj kuću«. Nakon godinu dana ispitan je školski uspjeh te djece pomoću testova znanja iz matematike, poznavanja prirode i društva, i hrvatskog jezika, te ocjena iz matematike i hrvatskog odnosno srpskog jezika. Utvrđeno je da postoje značajne razlike u školskom uspjehu između grupe učenika koji su na osnovu rezultata u testovima »Nacrtaj čovjeka« i »Nacrtaj kuću« svrstani u 10% najboljih, odnosno 10% najslabijih ispitanika.

UVOD

U posljednjih nekoliko godina u nas se sve više interesa i pažnje posvećuje djeci s teškoćama u razvoju i njihovu uključivanju u redovne osnovne škole.

Jedan od uvjeta za uspješno svladavanje odgojno-obrazovnih zadataka u osnovnoj školi jest sposobnost učenika da prati proces nastave, da usvaja njene sadržaje, te da ih stvaralački primjenjuje u izvannastavnim i izvanškolskim oblicima života i rada.

Međutim, postoji određen broj učenika koji ne udovoljavaju tim zadacima, te za njih kažemo, da ne postižu zadovoljavajući uspjeh,

tj. doživljavaju neuspjeh. Znamo, osobni neuspjeh dovodi i do raznih psihičkih abnormanosti, kao npr. kompleksi, frustracije i sl. Zbog svega se toga pred nastavnike, stručne suradnike i ostale odgovorne čimbenike postavlja zadatak, ne samo da konstatiraju činjenično stanje i da učenike selekcioniraju na sposobne i nesposobne nego i da poduzmu odgovarajuće mjere (metode rada, individualan pristup djetetu, rad stručnjaka raznih profila i sl.), da što više učenika s uspjehom završi školu. Jer, kako kaže Skinner: »Selekcija nije odgoj. Selekcijom se dobiva malo onih kod kojih je odgoj urodio plodom, a

ostali se smatraju otpadom. Kao i sva druga primitivna načela, selekcija zamjenjuje odgoj samo uz rasipničko trošenje materijala. Uzmi u postupak što više, a onda strogo izabiraj, to je načelo selekcije. Ali, mi trebamo imati drukčiji cilj. Trebamo odgojiti i obrazovati svakog čovjeka. Svi trebaju svladati zahtjeve postavljene u odgoju. Nekima treba za to više vremena i napora negoli drugima, ali svi oni trebaju uspjeti. Tradicionalna upotreba različitih zapreka u odgoju ide za tim da se otkriju i izaberu oni koji su najjači. Danas, međutim, zapreke, teškoće i zadaci trebaju služiti tome da razvijemo snagu kod svih odgajnika» (Skinner, 1948).

Imajući u vidu naprijed navedene odgojno-obrazovne postavke, pratili smo uspjeh učenika I razreda kod kojih je postavljena sumnja na mentalnu retardiranost.

CILJ ISPITIVANJA

Praćenje uspjeha djece u I razredu redovne osnovne škole kod kojih je postavljena sumnja na mentalnu retardaciju.

ZADACI ISPITIVANJA

Uspoređivanje uspjeha u zadacima znanja objektivnog tipa kod dvije grupe učenika (grupa A i grupa B).

Uspoređivanje uspjeha iskazanog ocjenom kod dvije skupine učenika (skupina A i skupina B).

HIPOTEZE

H₁ — Nema statistički značajne razlike u postotku pozitivno riješenih zadataka znanja objektivnog tipa između grupe A i grupe B.

H₂ — Nema statistički značajne razlike u distribuciji ocjena na kraju školske godine između grupe A i grupe B u predmetima hrvatski ili srpski jezik i matematika.

POSTUPAK

Ispitivanjem 430 djece, polaznika dječjih vrtića i male škole u Velikoj Gorici, izdvojeno je 10% najboljih (grupa A) i 10% najslabijih (skupina B) u »crtežu čovjek« i »crtežu kuća«. Njihovo napredovanje praćeno je tijekom I razreda osnovne škole. Na kraju školske godine grupa A i grupa B podvrgnuta je ispitivanju znanja zadacima objektivnog tipa iz nastavnih predmeta:

- matematika,
- poznavanje prirode i društva,
- hrvatski ili srpski jezik — pouke o jeziku,
- hrvatski ili srpski jezik — razumijevanje pročitanog teksta.

Isto tako, na kraju školske godine uspoređivali smo ocjene grupe A i grupe B iz nastavnih predmeta matematika i hrvatski ili srpski jezik. Ocjenili su ih njihovi razredni nastavnici koji su neposredno i radili s tom djecom cijele školske godine.

Nastavnici nisu upoznati koja djeca pripadaju kojoj grupi na temelju ispitivanja u dječjim vrtićima i maloj školi u »crtežu čovjek« i »crtežu kuća«.

Rezultati

Zadaci znanja objektivnog tipa:

Matematika

- grupa A riješila je pozitivno 85,3% zadataka
- grupa B riješila je pozitivno 67,4% zadataka.

Poznavanje prirode i društva

- grupa A riješila je 91,5% zadataka
- grupa B riješila je 67,0% zadataka.

Hrvatski ili srpski jezik:

Pouke o jeziku

- grupa A riješila je 93,3% zadataka
- grupa B riješila je 62,8% zadataka.

Razumijevanje pročitano- nog teksta

- grupa A riješila je 99,9% zadataka
- grupa B riješila je 62,5% zadataka.

Ocjene na kraju školske godine:

Hrvatski ili srpski jezik i matematika:

— grupa A:

odličan	25 učenika
vrlo dobar	11 učenika
dobar	4 učenika
dovoljan	0 učenika
nedovoljan	0 učenika

— grupa B:

odličan	7 učenika
vrlo dobar	17 učenika
dobar	22 učenika
dovoljan	17 učenika
nedovoljan	11 učenika

DISKUSIJA

Uspoređujući dobivene rezultate u zadacima znanja objektivnog tipa vidljivo je da je u svim nastavnim predmetima grupa A postigla mnogo bolje rezultate od skupine B.

Iz matematike grupa A riješila je 18,9% zadataka više od grupe B.

Iz poznavanja prirode i društva ta razlika u korist grupa A iznosi 24,5% zadataka.

Iz hrvatskog ili srpskog jezika — pouke o jeziku, grupa A ima 20,5% više riješenih zadataka od grupe B, dok iz razumijevanja pročitano-og teksta ta razlika u korist grupe A je najveća 28,4% zadataka.

Ukupno, grupa A riješila je iz sva tri nastavna predmeta u za-

dacima objektivnog tipa 90,25% svih zadataka, dok je skupina B riješila ukupno 64,92% zadataka.

Uspoređujući ocjene na kraju školske godine iz nastavnih predmeta hrvatski ili srpski jezik i matematika vidljivo je, da u skupini A ima 62,5% odličnih, a u grupi B 10,94%.

U grupi A ima ocjenu vrlo dobar 27,5% učenika, dok ih u grupi B ima 26,56%.

Dobrih u grupi A ima 10%, a u grupi B dobrih ima 34,38%. U skupini A nema učenika s dovoljnom i nedovoljnom ocjenom, dok ih u skupini B ima, i to: 26,56% dovoljnih i 1,56% nedovoljnih.

Većini učenika kod kojih je postavljena sumnja na mentalnu retardaciju tijekom školske godine bila je potrebna dodatna pomoć u savladavanju nastavnog gradiva, te su bili uključeni i na satove dopunske nastave iz hrvatskog ili srpskog jezika i matematike. S nekim učenicima radili su individualno i pedagozi škola. Ipak, iako su učenici kod kojih je postavljena sumnja na mentalnu retardaciju postigli mnogo slabiji uspjeh od učenika iz »bolje« grupe,

smatramo bitnim da su savladali nastavno gradivo I razreda toliko da bi dalje u drugom razredu osnovne škole mogli pratiti nastavno gradivo i napredovati.

Važno je da se takva djeca što ranije otkriju (već u predškolsko doba) kako bi ih se što ranije uključilo u odgojno-obrazovni tretman, te im se osigurali uvjeti za napredovanje.

ZAKLJUČAK

Rezultati dobiveni ovim ispitivanjem dozvoljavaju nam da zaključimo sljedeće:

Postoji značajna razlika u postotku pozitivno riješenih zadataka znanja objektivnog tipa između grupe A i B (boljih i lošijih na testu »crtež čovjeka« i »crtež kuća«) iz sva tri nastavna predmeta: hrvatskog ili srpskog jezika, matematike i poznavanja prirode i društva.

Postoji značajna razlika u distribuciji ocjena na kraju školske godine između grupe A i skupine B u predmetima hrvatski ili srpski jezik i matematika.

SCHOOL ACHIEVEMENT IN THE FIRST GRADE OF ELEMENTARY SCHOOL IN CHILDREN WITH SUSPECTED MENTAL RETARDATION

S u m m a r y

From a sample of 430 children attending kindergartens and preparatory classes for elementary schools 10% of children achieving the best (group A) and 10% of children achieving the poorest results (group B) in tests »Draw a Man« and »Draw a House« were followed in the first grade of elementary schools. Their academic success was estimated by tests of achievement in mathematics, nature and society, and Croatian, as well as grades in mathematics and Croatian given to them by their teachers. Significant differences in academic achievement were found between pupils from group A and those from group B.